

Pareiškimas

Pareiškimas dėl asmens duomenų tvarkymo atsižvelgiant į COVID-19 protrūkį Priimta 2020 m. kovo 19 d.

Europos duomenų apsaugos valdyba priėmė šį pareiškimą:

Vyriausybės, viešosios ir privačiosios organizacijos visoje Europoje imasi priemonių COVID-19 plitimui sustabdyti ir sumažinti. Tai darant gali būti tvarkomi įvairūs asmens duomenys.

Duomenų apsaugos taisyklėmis (pvz., Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu) neužkertamas kelias imtis kovos su koronaviruso pandemija priemonių. Kova su užkrečiamosiomis ligomis yra svarbus bendras visų tautų tikslas, todėl jį būtina visokeriopa remti. Visa žmonija suinteresuota sustabdyti ligų plitimą ir naudojant šiuolaikines technologijas kovoti su didelę dalį pasaulio užklupusiomis negandomis. Vis dėlto Europos duomenų apsaugos valdyba norėtų pabrėžti, kad net ir šiomis išskirtinėmis aplinkybėmis duomenų valdytojai ir tvarkytojai privalo užtikrinti duomenų subjektų asmens duomenų apsaugą. Todėl siekiant užtikrinti, kad asmens duomenys būtų teisėtai tvarkomi, reikėtų atsižvelgti į įvairius aspektus ir visais atvejais atminti, kad bet kuri priemonė, kurios imamasi šiomis aplinkybėmis, turi atitikti bendruosius teisės principus ir turi būti galima ją atšaukti. Ekstremalioji situacija yra teisinė sąlyga, kuria gali būti įteisinti laisvių apribojimai, jei šie apribojimai yra proporcingi ir taikomi tik tol, kol trunka ekstremalioji situacija.

1. Duomenų tvarkymo teisėtumas

BDAR yra plačios apimties teisės aktas ir jame nustatytos taisyklės taip pat taikomos asmens duomenų tvarkymui tokiomis aplinkybėmis kaip COVID-19 protrūkis. BDAR nustatyta, kad kompetentingos visuomenės sveikatos priežiūros institucijos ir darbuotojai, laikydamiesi nacionalinės teisės aktų ir juose nustatytų sąlygų, gali tvarkyti asmens duomenis kilus epidemijai. Pavyzdžiui, tvarkyti duomenis gali būti būtina dėl svarbaus viešojo intereso visuomenės sveikatos srityje. Tokiomis aplinkybėmis nebūtina remtis fizinių asmenų sutikimu.

1.1. Kiek tai susiję su kompetentingų valdžios institucijų (pvz., visuomenės sveikatos priežiūros institucijų) vykdomu asmens duomenų, įskaitant specialiųjų kategorijų duomenis, tvarkymu, Europos duomenų apsaugos valdyba mano, kad pagal BDAR 6 ir 9 straipsnius leidžiama tvarkyti asmens duomenis, visų pirma tais atvejais, kai tai leidžiama pagal nacionaliniuose teisės aktuose nustatytus valdžios institucijos teisinius įgaliojimus ir BDAR nustatytas sąlygas.

1.2. Darbo santykių srityje tvarkyti asmens duomenis gali būti būtina, kai darbdavys turi laikytis jam tenkančios teisinės pareigos, pavyzdžiui, pareigos, susijusios su sveikata ir sauga darbo vietoje, arba

viešuoju interesu, pavyzdžiui, ligų ir kitų grėsmių sveikatai kontrole. BDAR taip pat numatytos nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo draudimo tvarkyti tam tikrų specialių kategorijų asmens duomenis, pavyzdžiui, sveikatos duomenis, kai tai būtina dėl viešojo intereso priešasčių visuomenės sveikatos srityje (9 straipsnio 2 dalies i punktas), remiantis Sąjungos arba nacionaline teise arba, kai būtina apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto asmens interesus (9 straipsnio 2 dalies c punktas), kadangi 46 konstatuojamojoje dalyje daroma aiški nuoroda į epidemijos kontrolę.

1.3. Kiek tai susiję su telekomunikacijų duomenų, pavyzdžiui, buvimo vietos duomenų, tvarkymu, taip pat turi būti laikomasi nacionalinių teisės aktų, kuriais įgyvendinama E. privatumo direktyva. Iš esmės buvimo vietos duomenis operatorius gali naudoti tik tada, kai jie paverčiami anoniminiais arba gavus fizinių asmenų sutikimą. Tačiau E. privatumo direktyvos 15 straipsniu **valstybėms narėms suteikiama galimybė nustatyti teises priemones visuomenės saugumui užtikrinti. Tokie išimtiniai teisės aktai galimi tik tuo atveju, **jei jie demokratinėje visuomenėje yra būtina, tinkama ir proporcinga priemonė.** Šios priemonės turi atitikti Pagrindinių teisių chartiją ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją. Be to, joms **taikoma Europos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo teisminė peržiūra.** Ekstremaliosios situacijos atveju jos turėtų būti taikomos tik tiek, kiek trunka atitinkama ekstremalioji situacija.**

2. Pagrindiniai su asmens duomenų tvarkymu susiję principai

Iškeltiems tikslams pasiekti būtini asmens duomenys turėtų būti tvarkomi nustatytais ir aiškiai apibrėžtais tikslais.

Be to, duomenų subjektai turėtų gauti skaidrią informaciją apie vykdomą duomenų tvarkymo veiklą ir jos pagrindinius elementus, įskaitant surinktų duomenų saugojimo laikotarpį ir duomenų tvarkymo tikslus. Tokia informacija turėtų būti lengvai prieinama ir pateikiama aiškia ir paprasta kalba.

Svarbu priimti tinkamas saugumo priemones ir konfidencialumo politiką, kuriomis būtų užtikrinama, kad asmens duomenys nebūtų atskleidžiami neįgaliotoms šalims. Dabartinei ekstremaliajai situacijai suvaldyti įgyvendinamos priemonės ir susijęs sprendimų priėmimo procesas turėtų būti tinkamai pagrįžiami dokumentais.

3. Mobiliojo ryšio buvimo vietos duomenų naudojimas

) **Ar valstybių narių vyriausybės gali naudoti asmens duomenis, susijusius su asmenų mobilisiais telefonais, siekdamas stebėti, sustabdyti ar mažinti COVID-19 plitimą?**

Kai kurių valstybių narių vyriausybės planuoja naudoti mobiliojo ryšio buvimo vietos duomenis kaip galimą būdą stebėti, sustabdyti ar mažinti COVID-19 plitimą. Tai, pavyzdžiui, reikštų galimybę nustatyti asmenų geografinę padėtį arba telefonu ar tekstine žinute siųsti asmenims konkrečioje teritorijoje su visuomenės sveikata susijusius pranešimus. **Valdžios institucijos pirmiausia turėtų siekti tvarkyti buvimo vietos duomenis anonimiškai (t. y. tvarkyti apibendrintus duomenis taip, kad nebūtų galima pakartotinai nustatyti asmenų tapatybės) – taip būtų galima parengti ataskaitas apie mobiliųjų įrenginių koncentraciją tam tikroje vietoje („kartografija“).**

Asmens duomenų apsaugos taisyklės netaikomos tinkamai nuasmenintiems duomenims.

Kai neįmanoma tvarkyti tik anoniminių duomenų, E. privatumo direktyva valstybėms narėms suteikiama galimybė imtis teisių priemonių visuomenės saugumui užtikrinti (15 straipsnis).

Jei nustatomos priemonės, kuriomis leidžiama tvarkyti nenuasmenintus buvimo vietos duomenis, valstybė narė privalo užtikrinti **tinkamas apsaugos priemones**, pavyzdžiui, suteikti elektroninių ryšių paslaugomis besinaudojantiems asmenims **teisę į teisminį teisių gynimą**.

Taip pat taikomas proporcingumo principas. Pirmenybė visada turėtų būti teikiama mažiausiai intervenciniams sprendimams, atsižvelgiant į konkretų siekiamą tikslą. Invazinės priemonės, pavyzdžiui, asmenų sekimas (t. y. istorinių nenuasmenintų buvimo vietos duomenų tvarkymas), galėtų būti laikomos proporcingomis esant išskirtinėms aplinkybėms ir atsižvelgiant į konkrečius duomenų tvarkymo būdus. Tačiau tokiam tvarkymui turėtų būti taikomas griežtesnis tikrinimas ir apsaugos priemonės siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi duomenų apsaugos principų (priemonės proporcingumo trukmės ir taikymo srities atžvilgiu, riboto duomenų saugojimo ir tikslo apribojimo).

4. Užimtumas

-) **Ar darbdavys gali reikalauti, kad lankytojai arba darbuotojai COVID-19 aplinkybėmis pateiktų konkrečią sveikatos informaciją?**

Šiuo atveju ypač svarbu taikyti proporcingumo ir duomenų kiekio mažinimo principą. Darbdavys turėtų prašyti pateikti tik tiek informacijos apie sveikatą, kiek tai leidžiama pagal nacionalinę teisę.

-) **Ar darbdavys gali atlikti darbuotojų sveikatos patikrinimą?**

Atsakymas priklauso nuo nacionalinių teisės aktų, susijusių su užimtumu arba sveikata ir sauga. Darbdaviai turėtų prieiti prie sveikatos duomenų ir juos tvarkyti, tik jei tai būtina pagal jų teisinius įsipareigojimus.

-) **Ar darbdavys gali kolegoms arba išorės asmenims atskleisti, kad darbuotojas yra užsikrėtęs COVID-19?**

Darbdaviai turėtų informuoti darbuotojus apie COVID-19 atvejus ir imtis apsaugos priemonių, tačiau neturėtų suteikti daugiau informacijos negu būtina. Tais atvejais, kai būtina atskleisti virusu užsikrėtusio darbuotojo (-ų) tapatybę (pvz., prevencijos tikslais) ir tai leidžiama pagal nacionalinę teisę, susiję darbuotojai turi būti iš anksto apie tai informuojami ir turi būti geriamas jų orumas bei asmens neliečiamybė.

-) **Kokią COVID-19 aplinkybėmis tvarkomą informaciją gali gauti darbdaviai?**

Darbdaviai gali gauti asmeninę informaciją, kad galėtų vykdyti savo pareigas ir organizuoti darbą, laikydamiesi nacionalinių teisės aktų.

Europos duomenų apsaugos valdybos vardu

Pirmininkė

(Andrea Jelinek)